

35+1 ερωτήσεις και απαντήσεις για την κατανόηση της Ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης

Η Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη (Ε.Σ.Σ.) που έχει εισέλθει στη διαδικασία επικύρωσης της από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι ένα σύνθετο Συνταγματικό κείμενο μεγάλο σε έκταση και γραμμένο με ειδική και δυσνόητη πολλές φορές ορολογία, με αποτέλεσμα οι πολίτες να μην μπορούν να διαμορφώσουν μια σαφή και ολοκληρωμένη εικόνα. Τι είναι το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα; Πως προετοιμάστηκε; Πως επηρεάζει τη ζωή των πολιτών; Είναι μερικά μόνο από τα βασικά ερωτήματα που προσεγγίζονται. Σκοπός του παρόντος κειμένου, αλλά και μιας συνολικότερης προσπάθειας του ΕΚΕΜ, είναι να βοηθήσει κάθε Έλληνα πολίτη να γνωρίσει καλύτερα ορισμένες βασικές παραμέτρους του Ευρωπαϊκού Συντάγματος.

Το βασικό ερώτημα που απασχολεί, το τελευταίο διάστημα την πλειοψηφία των ευρωπαίων πολιτών και κατά συνέπεια των Ελλήνων, είναι: Γιατί πρέπει να υποστηρίξουμε τη συγκεκριμένη Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη;

Το κείμενο της Ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης συντάχθηκε για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της Ευρώπης του μέλλοντος. Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 25 κράτη-μέλη και στο μέλλον 27, ενδεχομένως και περισσότερα, απαιτούσε αλλαγές ουσίας τόσο στη φύση όσο και στη δομή της ώστε να μπορέσει να συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά στις νέες συνθήκες. Το νέο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα επιτρέπει σε μια Ευρώπη με 25 κράτη μέλη και 450 εκατομμύρια κατοίκους να φθάσει στον τελικό της στόχο. Με το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα θεμελιώνεται νομικά η ανάγκη ολοκλήρωσης της Ευρώπης σε μια Πολιτική Ένωση, που θα την κάνει πιο συνεκτική στο εσωτερικό της και πιο ισχυρή στο διεθνές περιβάλλον, με κοινές πολιτικές που καρπώνονται οι ευρωπαϊκές κοινωνίες και ο κάθε ευρωπαίος πολίτης ξεχωριστά. Το Σύνταγμα, λοιπόν, ως προϊόν συμβιβασμού, αποτελεί την κοινή συνισταμένη ανάμεσα σε 25 κράτη-μέλη και δεν συνιστά άλμα, αλλά ένα ουσιαστικό βήμα προς την εμβάθυνση και ισχυροποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα της επιτρέψει να προχωρήσει πιο μπροστά από τη θέση που βρίσκεται σήμερα.

A) Έννοια του Ευρωπαϊκού Συντάγματος

1) Τι σημαίνει η ονομασία 'Σύνταγμα';

Το Σύνταγμα αποτελεί κείμενο που περιέχει τους βασικούς κανόνες ενός κράτους ή μιας ομάδας κρατών. Αυτοί οι κανόνες δίνουν την απάντηση σε διάφορα ερωτήματα. Πώς λειτουργούν οι θεσμοί; Πώς κατανέμονται οι εξουσίες; Ποια μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή των πολιτικών; Ποιες αξίες υποστηρίζονται; Ποια είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών; Συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα αποτελεί αφενός συνθήκη που υπόκειται στους κανόνες του διεθνούς δικαίου, αφετέρου Σύνταγμα διότι περιέχει στοιχεία Συνταγματικής φύσεως. Από νομικής απόψεως, το Σύνταγμα παραμένει μία Συνθήκη. Επομένως, θα αρχίσει να ισχύει μόνο όταν θα το έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού Συντάγματός τους. Η επικύρωση θα πραγματοποιηθεί με κοινοβουλευτική διαδικασία ή δημοψήφισμα. Πρέπει να σημειωθεί ότι οποιαδήποτε τροποποίηση του Συντάγματος σε μεταγενέστερο στάδιο θα απαιτήσει την ομόφωνη συμφωνία των κρατών μελών και, κατ'αρχήν, επικύρωση από όλα τα κράτη μέλη. Για ορισμένες τροποποιήσεις, ωστόσο, όπως για παράδειγμα η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία θα αρκεί ομόφωνη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

2) Συνθήκη ή Σύνταγμα;

Και τα δύο. Και Συνθήκη και Σύνταγμα. Είναι αναμφισβήτητα μια Συνθήκη υπό την επίσημη έννοια μιας διεθνούς συμφωνίας μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε, ακριβώς όπως με τις τρέχουσες Συνθήκες. Αλλά ακόμη και από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο χαρακτηρίστηκε ως «συνταγματικός χάρτης»: επειδή, αφ'ενός, αποτελεί το νέο πλαίσιο αρχών και δράσης της Ένωσης, και αφετέρου, επειδή περιέχει τους συνταγματικούς κανόνες σχετικά με το ζήτημα

της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών και της κατανομής των εξουσιών μεταξύ των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Το νέο Σύνταγμα έχει πρόσθετη αξία, διότι εισαγάγει περισσότερες διατάξεις συνταγματικής φύσης:

- Η ίδια η Ένωση αντλεί την εξουσία της από τους πολίτες και τα κράτη μέλη. Αυτή η διττή νομιμοποίηση απεικονίζεται στην πρώτη πρόταση του Ευρωπαϊκού Συντάγματος: «Εκφράζοντας τη βούληση των πολιτών και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν το κοινό τους μέλλον, το παρόν Σύνταγμα ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία τα κράτη μέλη απονέμουν αρμοδιότητες για την επίτευξη των κοινών τους στόχων.» Μια διεθνής συνθήκη δεν απευθύνεται στους πολίτες, αλλά μόνο στα κράτη, τα οποία αποτελούν υποκείμενα του διεθνούς δικαίου. Ενώ οι αρχικές Συνθήκες είχαν ως σκοπό να εγκαθιδρύσουν μια λειτουργούσα εσωτερική αγορά, η Συνταγματική Συνθήκη τοποθετεί τον ευρωπαϊκό πολίτη στην πρώτη γραμμή.
- Μια σημαντική λειτουργία ενός συντάγματος είναι η αναγνώριση των δικαιωμάτων των πολιτών. Αυτό ακριβώς κάνει η Συνταγματική Συνθήκη. Με τη συμπερίληψη ως νομικά δεσμευτικού κειμένου του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων υπάρχει πλέον σαφής καταγραφή του καταλόγου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Ένωση.

3) Δημιουργείται ένα ευρωπαϊκό Υπερκράτος μέσω αυτού του Συντάγματος;

Όχι. Η Ένωση θα διαθέτει Σύνταγμα χωρίς να συνιστά κράτος.. Είναι αλήθεια ότι η ΕΕ έχει ήδη μερικά χαρακτηριστικά μιας ομοσπονδιακής κυβέρνησης, όπως το κοινό νόμισμα και οι εξουσίες/αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Άλλο χαρακτηριστικό είναι η αρχή της υπεροχής του ευρωπαϊκού δικαίου. Επίσης το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, στο οποίο κάθε πολίτης έχει πρόσβαση υπό ορισμένους όρους, είναι σίγουρα κάτι περισσότερο από ένα απλό σύστημα επίλυσης διαφορών μεταξύ των κρατών που προβλέπεται στα πλαίσια ενός διεθνούς οργανισμού.

4) Τείνει λοιπόν η Ένωση προς μία ομοσπονδία;

Είναι ίσως πολύ πρόωρο να προβλέψει κανείς για το τι μέλλει γενέσθαι για το πρότυπο συγκρότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό την έννοια ότι η ίδια η Ε.Ε είναι ένα πρωτόγνωρο μόρφωμα. Η Ένωση ακόμη και με την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη δεν έχει παρά ορισμένα από τα χαρακτηριστικά επιτυχημένων ομοσπονδιακών συστημάτων. Η Ένωση είναι ένα εν εξελίξει πρότυπο πολιτικής ολοκλήρωσης κρατών, αλλά και λαών, που μοιράζονται τις ίδιες αρχές και αξίες. Αναμφισβήτητα, όμως, τα ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά είναι:

- Απόκτηση Ενιαίας Νομικής Προσωπικότητας
- Ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Κατανομή των Αρμοδιοτήτων
- Ενσωμάτωση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ως νομικά δεσμευτικού κειμένου
- Υπεροχή του Ενωσιακού δικαίου έναντι του Εθνικού, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων που απονέμονται στην Ένωση.

5) Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα καθορίζει τα όρια της Ένωσης;

Όχι, δεν διευκρινίζει ποιες χώρες ακόμα μπορούν να ενταχθούν και επομένως ποια είναι τα όρια της Ένωσης. Ονομάζεται Σύνταγμα «για την Ευρώπη,» αλλά δεν καθορίζει τα όρια της Ευρώπης. Η Ένωση δεν είναι ένα κράτος, το οποίο έχει συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια. Είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, τα οποία σέβονται τις αξίες της (άρθ. 1-58 της Συνταγματικής Συνθήκης).

6) Είναι η Συνταγματική Συνθήκη εύκολα αναγνώσιμη για έναν απλό πολίτη;

Η Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη, όπως και κάθε συνταγματικό κείμενο, είναι πράγματι αρκετά εκτενές κείμενο. Αποτελείται από 448 άρθρα και 36 πρωτόκολλα. Το παρόν κείμενο, σε σχέση με τις ιδρυτικές Συνθήκες, είναι πιο κατανοητό για τον ευρωπαίο πολίτη. Χωρίζεται σε 3 κύρια μέρη. Τα μέρη I και II αποτελούν το νέο πλαίσιο αρχών και λειτουργίας της Ένωσης θέτοντας στο επίκεντρο τον πολίτη. Η ανάγνωσή της από τον ευρωπαίο πολίτη θα τον καταστήσει κοινών των βασικών αξιών-κανόνων-στόχων και των λειτουργιών της Ένωσης. Στα εν λόγω μέρη της Συνταγματικής Συνθήκης περιέχονται διατάξεις που αφορούν:

- Κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών-μελών
- Καθήκοντα και εξουσίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης
- Διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- Οικονομικά της Ένωσης
- Σύμβολα της Ένωσης
- Κριτήρια απόκτησης ιδιότητας μέλους της Ένωσης

7) Σε ποιες γλώσσες θα είναι διαθέσιμο το κείμενο του Συντάγματος της Ευρώπης;

Σε 21 γλώσσες, δηλαδή στις 20 επίσημες γλώσσες και τα γαελικά (ιρλανδικά). Σύμφωνα με το Σύνταγμα, η «Συνθήκη μπορεί εξάλλου να μεταφραστεί σε οποιεσδήποτε άλλες γλώσσες μεταξύ εκείνων που, σύμφωνα με τη συνταγματική τάξη των κρατών μελών, θεωρούνται επίσημες γλώσσες στο σύνολο ή σε τμήμα της επικράτειάς τους». Τα συγκεκριμένα κράτη μέλη καταθέτουν επικυρωμένο αντίγραφο των μεταφράσεων αυτών προς φύλαξη στα αρχεία του Συμβουλίου. Στόχος είναι ο σεβασμός της πλούσιας πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας της Ένωσης.

8) Ποια η θέση της ελληνικής γλώσσας και της ορθόδοξης θρησκείας στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα;

Η ελληνική γλώσσα είναι μια από τις είκοσι απολύτως ισότιμες μεταξύ της επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Σύνταγμα αναφέρει ότι σέβεται και αναγνωρίζει τις εκκλησίες και θρησκευτικές ενώσεις των κρατών μελών της Ε.Ε. (αρ. 1-52) και διατηρεί ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο μαζί τους αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή της. Ως Ένωση κρατών και λαών που σέβονται τις αρχές και αξίες, αναγνωρίζει την αρχή της αλληλεγγύης και της ανοχής, οι οποίες αποτελούν βασικές αξίες της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης

9) Πότε θα αρχίσει να ισχύει;

Το Σύνταγμα της Ευρώπης πρέπει να επικυρωθεί από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς της κανόνες. Θα αρχίσει να ισχύει την 1η Νοεμβρίου 2006, εφόσον έχουν κατατεθεί στην ιταλική κυβέρνηση, όπου αρχειοθετούνται τα πρωτότυπα αντίτυπα όλων των ευρωπαϊκών Συνθηκών. Διαφορετικά, το Σύνταγμα θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του δεύτερου μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του τελευταίου υπογεγραμμένου εγγράφου.

10) Τι θα συμβεί, αν δεν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη;

Ο κίνδυνος μη επικύρωσης της Ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης έστω και από ένα κράτος μέλος είναι υπαρκτός. Εάν συμβεί αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει υποστεί ένα σημαντικό πλήγμα όσον αφορά στην ενοποιητική διαδικασία, καθιστώντας την Ένωση των 25 ή 27 κρατών μελών λειτουργικά ανεπαρκή. Η Διακυβερνητικής Διάσκεψη, η οποία ενέκρινε το Σύνταγμα της Ευρώπης, ορίζει ότι εάν, μετά παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών έχουν επικυρώσει την εν λόγω Συνθήκη και ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση αυτή, το θέμα παραπέμπεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Παρόλα αυτά, η Συνθήκη της Νίκαιας προβλέπει τη δυνατότητα εφαρμογής «ενισχυμένης συνεργασίας» από μία ομάδα κρατών μελών, εάν η δράση της δεν αντίκειται στο ευρωπαϊκό συμφέρον. Αυτό σημαίνει ότι, εάν η Συνταγματική Συνθήκη δεν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη, τότε μία ομάδα κρατών μπορεί να δημιουργήσει μία «Ένωση» μέσα στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το παραπάνω αποτελεί ένα από τα πολλά σενάρια, τα οποία υπάρχουν αναφορικά με το μέλλον της Ένωσης, στην περίπτωση που η Συνταγματική Συνθήκη δεν επικυρωθεί από ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη.

11) Τα κράτη μέλη θα μπορούν να αποχωρήσουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ένωση, σύμφωνα με της εσωτερικούς συνταγματικούς του κανόνες. Το κράτος μέλος που αποφασίζει να αποχωρήσει γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Υπό το πρίσμα των προσανατολισμών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το εν λόγω κράτος συμφωνία που καθορίζει της λεπτομερείς ρυθμίσεις για

την αποχώρησή του, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση. Η συμφωνία αυτή συνάπτεται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Σύνταγμα παύει να ισχύει στο εν λόγω κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση που μνημονεύεται στην παράγραφο 2, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το εν λόγω κράτος μέλος, αποφασίσει ομόφωνα την παράταση της προθεσμίας της. Το κράτος που αποχώρησε από την Ένωση μπορεί να υποβάλει αίτηση για την εκ νέου προσχώρησή του.

B) Ευρωπαϊκή Συνέλευση και Ευρωπαϊκό Σύνταγμα

12) Τι ήταν η Ευρωπαϊκή Συντακτική Συνέλευση;

Η Συνέλευση, η οποία συνήλθε από τον Φεβρουάριο του 2002 έως τον Ιούλιο του 2003, συγκέντρωσε για πρώτη φορά της ευρωπαίους και εθνικούς αντιπροσώπους. Της 15 Δεκεμβρίου 2001, στο Λάκεν, τα κράτη μέλη εξέδωσαν τη δήλωση για το Μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ζήτησαν μια πιο δημοκρατική, διαφανή και αποτελεσματική Ένωση. Ήλπιζαν να ανοίξει ο δρόμος για την εκπόνηση Συντάγματος για της ευρωπαίους πολίτες. Για τον σκοπό αυτό αποφάσισαν τη σύγκληση Συνέλευσης, στην οποία θα συμμετείχαν τα βασικά μέρη στη συζήτηση (μέλη των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων και της Επιτροπής) με σκοπό να εξετάσουν τα κυριότερα ερωτήματα που τίθενται σχετικά με τη μελλοντική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αναζητήσουν τις ενδεχόμενες απαντήσεις. Αυτές οι απαντήσεις περιλαμβάνονται στο σχέδιο Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Έπρεπε να δοθούν σαφείς και συντονισμένες απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα:

- Πώς θα οργανωθεί ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών;
- Πώς θα ορισθούν καλύτερα τα αντίστοιχα καθήκοντα των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων;
- Πώς θα εξασφαλισθεί η συνοχή και η αποτελεσματικότητα της εξωτερικής δράσης της Ένωσης;
- Πώς θα ενισχυθεί η νομιμότητα της Ένωσης;

Η Συνέλευση που συνεδρίαζε από τον Φεβρουάριο του 2002 έως τον Ιούλιο του 2003, υπό την προεδρία του Valéry Giscard d'Estaing, συνέταξε σχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης (σχέδιο Συντάγματος).

Το εν λόγω σχέδιο αποτέλεσε τη βάση εργασίας για τις διαπραγματεύσεις της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, στην οποία συμμετείχαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των κρατών μελών και των προσχωρουσών χωρών, που ενέκριναν το Σύνταγμα μετά από ορισμένες τροποποιήσεις.

13) Οι εργασίες της Συντακτικής Συνέλευσης χαρακτηρίστηκαν από διαφάνεια;

Αναμφισβήτητα, το εγχείρημα αλλά και η διαδικασία λειτουργίας της Συντακτικής Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης αποτελούν πρότυπο δημοκρατικής διαπραγμάτευσης και λειτουργίας μιας Ένωσης κρατών και λαών. Οι μηνιαίες συνεδριάσεις της Συνέλευσης αλλά και τα επίσημα κείμενα και οι προτάσεις των μελών της ήταν ανοιχτά στο κοινό - ενώ υπήρχε δορυφορική τηλεοπτική κάλυψη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εργασίες της Συνέλευσης ήταν περισσότερο διαφανείς και ανοιχτές της το ευρωπαϊκό κοινό από ό,τι οι Διακυβερνητικές Διασκέψεις.

14) Ποιος ήταν ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών στη Συνέλευση;

Το πρώτο πράγμα που έκανε το Προεδρείο της Συνέλευσης ήταν να οργανώσει ένα φόρουμ υπό μορφή ιστοχώρου, όπου κατατέθηκαν οι απόψεις - προτάσεις των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.), των τοπικών αρχών και της ακαδημαϊκής κοινότητας. Παράλληλα, δημιουργήθηκαν ξεχωριστές ομάδες εργασίας για την κοινωνική πολιτική, το περιβάλλον, τις περιφέρειες, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανάπτυξη, τον πολιτισμό, τον ακαδημαϊκό κόσμο, τους πολίτες κ.λπ. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών κατέθεσαν τις προτάσεις τους, οι οποίες συμπεριελήφθησαν της τελικές εκθέσεις των ομάδων εργασίας και κατά ένα μεγάλο ποσοστό στο τελικό σχέδιο της Συνταγματικής Συνθήκης. Για πρώτη φορά διεξήχθη

Συνέλευση των Νέων της Ευρώπης, όπου ευρωπαίοι νέοι κατέθεσαν τις προτάσεις τους για τη μελλοντική συγκρότηση της ΕΕ.

**15) Ποιες είναι οι σημαντικότερες διαφορές μεταξύ του σχεδίου Συνθήκης που συντάξε η Ευρωπαϊκή Συνέλευση και της τελικής μορφής του κειμένου που υπεγράφη από της αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της 29/10/2004 στη Ρώμη;
Επιτροπή**

Το σχέδιο της Συνέλευσης άλλαξε ουσιαστικά όσον αφορά αφενός στον αριθμό, αφετέρου στη διαδικασία διορισμού των Επιτρόπων. Όσον αφορά στον αριθμό των Επιτρόπων, η Επιτροπή που θα διοριστεί το 2009 θα αποτελείται από έναν επίτροπο για κάθε κράτος μέλος, ενώ από το 2014 και εξής ο αριθμός των Επιτρόπων θα αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών. Επίσης, προβλέπεται κάποια ευελιξία εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα να καθορίσει διαφορετικό αριθμό μελών. Οι όροι για την επιλογή των μελών της Επιτροπής και τα κριτήρια για την τήρηση της αρχής της εκ περιτροπής εναλλαγής σε ισότιμη βάση καθορίστηκαν από τη Συνέλευση (τα κριτήρια βασίζονται στη Συνθήκη της Νίκαιας). Όσον αφορά στη διαδικασία διορισμού, η ιδέα της Συνέλευσης να είναι τρεις υποψήφιοι ανά κράτος μέλος έχει εγκαταλειφθεί και θεσπίζεται ένα σύστημα παρόμοιο με αυτό που ισχύει σήμερα: το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία και σε συμφωνία με τον Πρόεδρο που έχει εκλεγεί, ορίζει τους κατάλληλους υποψηφίους με βάση τις υποδείξεις των κρατών μελών. Εξάλλου, μετά τη συλλογική ψήφο έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θεσπίστηκε ένα τελικό στάδιο, δηλαδή ο επίσημος διορισμός του Σώματος των Επιτρόπων από το Συμβούλιο. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Υπουργός Εξωτερικών Σχέσεων της Ένωσης αποτελεί σαφώς μέρος του Σώματος των Επιτρόπων ως αντιπρόεδρος. Συγκεκριμένα, υπόκειται σε συλλογική ψήφο έγκρισης και πρέπει να υποβάλει παραίτηση, εάν το ζητήσει ο πρόεδρος και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υποστηρίζει το αίτημά του με ειδική πλειοψηφία.

Τέλος, μία δήλωση καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, όταν ένα από τα κράτη μέλη δεν έχει υπήκοο στο Σώμα των Επιτρόπων. Η δήλωση αυτή καλεί την Επιτροπή να καταβάλει προσπάθεια για την ενημέρωση των κρατών μελών και τη διαβούλευση με αυτά, και να λαμβάνει υπόψη την πολιτική, κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα σε όλα τα κράτη μέλη. Υπάρχει δε η ιδέα να θεσπιστούν κατάλληλες οργανωτικές ρυθμίσεις.

Έδρες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Από την 1η Νοεμβρίου 2009, κάθε κράτος μέλος θα διαθέτει τουλάχιστον 6 έδρες και κατ' ανώτατο όριο 96 έδρες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δηλαδή σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση ο αριθμός εδρών θα αυξηθεί και θα μειωθεί αντίστοιχα. Έως τότε, θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται οι αριθμοί που προβλέπονται από τη Συνθήκη ΕΚ, της τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη προσχώρησης των Αθηνών. Ο συνολικός αριθμός μελών του ΕΚ δεν θα υπερβαίνει τα 750 (σήμερα 736). Το όριο αυτό καθορίστηκε ενόψει της περαιτέρω διεύρυνσης της Ένωσης.

Οικονομική και Νομισματική Ένωση

Στον τομέα αυτό επήλθαν ορισμένες σημαντικές τροποποιήσεις στο κείμενο της Συνέλευσης. Συγκεκριμένα:

- Στην παρουσίαση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη δύνανται να συντονίζουν την οικονομική πολιτική και πολιτική απασχόλησής της στο πλαίσιο που καθορίζεται σε επίπεδο Ένωσης.
- Όσον αφορά στην «είσοδο» νέων μελών στη ζώνη ευρώ, εισήχθη νέα προϋπόθεση για τις ισχύουσες ρυθμίσεις, η οποία συνίσταται σε μία ευνοϊκή σύσταση που εγκρίθηκε με ειδική πλειοψηφία των κρατών της ζώνης ευρώ
- Στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, το δικαίωμα υποβολής προτάσεων της Επιτροπής για τις συστάσεις που απευθύνονται στο κράτος μέλος μετά από απόφαση σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος περιορίζεται σε απλό δικαίωμα σύστασης. Ωστόσο, προβλέπεται ότι το Συμβούλιο ενεργεί «χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση», δηλαδή το Συμβούλιο δεν μπορεί απλώς να αγνοήσει μία τέτοια σύσταση
- Όσον αφορά τις διατάξεις που εφαρμόζονται μόνο στα μέλη της ζώνης ευρώ, αποκλείεται η δυνατότητα αυτά να υιοθετήσουν μέτρα για να τροποποιήσουν ή να εφαρμόσουν το πρωτόκολλο σχετικά με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

- Τέλος, σε δήλωση σχετικά με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης στην τελική πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, η Συνέλευση επιβεβαίωσε εκ νέου την προσήλωσή της στο σύμφωνο αυτό και τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβόνας, υπέδειξε την πολιτική οδό που πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη για τον σκοπό αυτό και ανέφερε το ενδεχόμενο να υπάρξουν μελλοντικές προτάσεις της Επιτροπής και πρόσθετες συνεισφορές των κρατών μελών, ώστε να ενισχυθεί και να αποσαφηνισθεί η εφαρμογή του συμφώνου.

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Αντίθετα με το κείμενο της Συνέλευσης, η ομοφωνία στο πλαίσιο του Συμβουλίου εξακολουθεί να ισχύει για την έγκριση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι εξουσιοδοτημένο να εφαρμόζει μία ειδική διαδικασία (*passerelle*) και να αποφασίζει ομόφωνα ότι η νομοθεσία για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο εγκρίνεται με ψηφοφορία ειδικής πλειοψηφίας. Οι Κάτω Χώρες ανέφεραν επίσημα σε δήλωση ότι συμφωνούν με μια τέτοια απόφαση, εφόσον δοθεί ικανοποιητική λύση στο πρόβλημα της κατά γενική ομολογία υπερβολικής συνεισφοράς της στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Η Συνέλευση πρότεινε ένα είδος πρόσκλησης στην Ένωση και στα εθνικά δικαστήρια να λαμβάνουν υπόψη τις εξηγήσεις που περιλαμβάνονται στο Χάρτη ως κατευθυντήριες γραμμές για την ερμηνεία. Το αίτημα αυτό έχει καταστεί τώρα υποχρέωση. Το κείμενο των επεξηγήσεων έχει περιληφθεί σε δήλωση στην τελική πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Η νέα διάταξη για την ενέργεια συμπληρώνεται από μία παράγραφο που προβλέπει πράξη του Συμβουλίου και λήψη αποφάσεων με ομοφωνία - αντί της συναπόφασης και της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία - για τη θέσπιση νόμων ή νόμων-πλαισίου όταν πρόκειται για διατάξεις κυρίως φορολογικού χαρακτήρα. Υπενθυμίζεται ότι παρόμοια διάταξη υπάρχει ήδη στη Συνθήκη ΕΚ, στον τομέα του περιβάλλοντος. Το πεδίο εξαιρέσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας από τους κανόνες στα θέματα ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προβλέπονται από το πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση των δύο αυτών κρατών μελών όσον αφορά τις πολιτικές για τους συνοριακούς ελέγχους, το άσυλο και τη μετανάστευση, επεκτείνεται αντίστοιχα στη διοικητική συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών και στη συνεργασία μεταξύ της αστυνομίας, ιδίως με τη συλλογή, φύλαξη, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή πληροφοριών. Το Συμβούλιο έχει πλέον τη δυνατότητα να αποφασίζει, πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος του Συντάγματος, να καταργήσει το ειδικό καθεστώς που προβλέπεται στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και των μεταφορών για να ληφθούν υπόψη τα οικονομικά μειονεκτήματα που προκάλεσε η προηγούμενη διαίρεση της Γερμανίας.

Εν πάση περιπτώσει, δύο δηλώσεις στην τελική πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης υπενθυμίζουν ότι αυτό το καθεστώς πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη νομολογία του δικαστηρίου. Τέλος, συμφωνήθηκαν ορισμένες δηλώσεις στην τελική πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, ιδίως όσον αφορά στην Eurojust, στη χρήση των μεταβατικών ρητρών (*passerelles*) στην ενισχυμένη συνεργασία και στη μετάφραση του Συντάγματος σε περιφερειακές γλώσσες. Ορισμένες μονομερείς δηλώσεις της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για το Γιβραλτάρ, του Ηνωμένου Βασιλείου για τον ορισμό του όρου “υπήκοοι” και των Κάτω Χωρών για τις Ολλανδικές Αντίλλες και την Αρούμπα συμπληρώνουν την όλη εικόνα.

Γ) Περιεχόμενο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος

16) Τα Μέρη I και II της Συνταγματικής Συνθήκης είναι σημαντικότερα από το Μέρος III; Με βάση το κείμενο της Σ.Σ. φαίνεται ότι όλα τα μέρη που εμπεριέχονται σ' αυτό, έχουν ίση νομική αξία. Παρόλα αυτά, υπάρχουν απόψεις που συντείνουν στην ανωτερότητα των δύο πρώτων μερών της Σ.Σ, οι οποίες στηρίζονται στο ότι τα δύο πρώτα μέρη περιέχουν διατάξεις συνταγματικής φύσης, ενώ το τρίτο μέρος περιέχει τεχνικούς όρους και πολιτικές. Τα δύο πρώτα μέρη αποτελούν προϊόν των εργασιών της Συντακτικής Συνέλευσης, ενώ το

τρίτο μέρος περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης και των κρατών μελών της ξεχωριστά.

17) Ποιες οι βασικότερες θεσμικές αλλαγές που εισάγει το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα; Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, αναβαθμίζει σε καταστατικό θεσμό της Ένωσης το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Απαρτίζεται: (α) από της αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών-μελών, (β) τον Πρόεδρό του και (γ) τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης συμμετέχει στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα προβλέπει τη δημιουργία θέσης σταθερού Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο οποίος θα διευθύνει και θα συντονίζει τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα προέρχεται από προσωπικότητα εγνωσμένης πολιτικής αξίας, ενώ ταυτόχρονα δεν θα μπορεί να κατέχει εθνικό αξίωμα. Θα εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για θητεία δύομισι ετών, άπαξ ανανεώσιμη. Τέλος, ο Πρόεδρος σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του, θα εκπροσωπεί την Ένωση διεθνώς σε τομείς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.

Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης

Δημιουργείται θέση Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, ο οποίος ασκεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, συμβάλλει με της προτάσεις του στο σχεδιασμό της πολιτικής της, την οποία και εκτελεί ως εντολοδόχος του Συμβουλίου. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης ενεργεί κατά τον ίδιο τρόπο για την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας. Διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία και με τη συμφωνία του Προέδρου της Επιτροπής.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ενισχύονται σημαντικά οι αρμοδιότητες του ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με τη νέα νομοθετική διαδικασία, αποκτά ουσιαστική εξουσία. Στο πλαίσιο αυτό επεκτείνεται η διαδικασία συναπόφασης σε νέους τομείς όπου το Κοινοβούλιο θα αποφασίζει από κοινού με το Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποκτά τη δυνατότητα να συννομοθετεί σε όλα τα θέματα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Επιτροπή θα απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος-μέλος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εάν το Σύνταγμα τεθεί σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2006, της προβλέπεται, τότε η Επιτροπή που θα διορισθεί το 2009 θα περιλαμβάνει ένα μέλος από κάθε κράτος-μέλος. Τα μέλη της Επιτροπής θα επιλέγονται βάσει συστήματος ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών-μελών με σύστημα που θα καθορισθεί με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Μετά το πέρας της πρώτης θητείας της Επιτροπής, το 2014, η Επιτροπή, θα απαρτίζεται από αριθμό μελών συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου και Υπουργού Εξωτερικών που θα αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών-μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον αριθμό αυτό.

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής θα εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Καθορίζει της προσανατολισμούς στο πλαίσιο των οποίων η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της και αποφασίζει σχετικά με την εσωτερική οργάνωση της Επιτροπής προκειμένου να διασφαλίζονται η συνοχή, η αποτελεσματικότητα και η συλλογικότητα της δράσης. Ο Πρόεδρος, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και τα άλλα μέλη της Επιτροπής εγκρίνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έπειτα από ψηφοφορία.

18) Απλοποιείται η διαδικασία λήψης αποφάσεων;

Ναι απλοποιείται. Αναλυτικότερα:

- Η Σ.Σ. καταργεί τη διάκριση των τριών πυλώνων. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι στο μέλλον για τις πολιτικές και δράσεις της Ένωσης θα εφαρμόζονται οι ίδιοι κανόνες, οι ίδιες διαδικασίες και θα χρησιμοποιούνται τα ίδια νομικά μέσα.
- Αποτέλεσμα της κατάργησης των τριών πυλώνων είναι η λήξη της διάκρισης σε Συνθήκες που εγκαθιδρύουν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και σε Συνθήκες που τροποποιούν ή συμπληρώνουν τις εν λόγω Συνθήκες.
- Απλοποιούνται τα νομικά μέσα της Ένωσης. Η Σ.Σ. προβλέπει ότι κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η Ένωση χρησιμοποιεί έξι νομικές πράξεις/μέσα: (α) τον ευρωπαϊκό νόμο, (β) τον ευρωπαϊκό νόμο-πλαίσιο, (γ) τον ευρωπαϊκό κανονισμό, (δ) την ευρωπαϊκή απόφαση, (ε) τις συστάσεις και (στ) τις γνώμες.
- Με βάση τη Σ.Σ. απλοποιείται η νομοθετική διαδικασία, η οποία ουσιαστικά είναι η διαδικασία συναπόφασης. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, οι νόμοι και οι νόμοι -πλαίσιο εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών μετά από πρόταση της Επιτροπής.

19) Καθίσταται αποτελεσματικότερη η διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ;

Το ισχύον σύστημα λήψης αποφάσεων της Ε.Ε δεν θα ήταν βιώσιμο σε μία Ένωση των 25 και ενδεχομένως 27-28 κρατών-μελών αργότερα. Οι διατάξεις που προβλέπει η Συνταγματική Συνθήκη συνιστούν μεν προϊόν πολιτικού συμβιβασμού, ενισχύουν δε την αποτελεσματικότητα και δημοκρατικότητα της Ένωσης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η αποτελεσματικότητα ενισχύεται, διότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται με τη μέθοδο της ομοφωνίας, περιορίζονται πλέον μόνο σε ευαίσθητους τομείς που σχετίζονται με την άμυνα, τη φορολογία και σε ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν στην κοινωνική πολιτική (περίπτωση Μ. Βρετανίας). Η ενίσχυση συνίσταται στην υιοθέτηση της «διττής πλειοψηφίας». Για την υιοθέτηση, πλέον, απόφασης από το Συμβούλιο απαιτείται η πλειοψηφία του 55% των κρατών-μελών και του 65% του πληθυσμού της Ένωσης.

20) Είναι σαφές τι γίνεται σε επίπεδο ΕΕ και τι σε εθνικό;

Οι αρμοδιότητες, που αναφέρονται στο Σύνταγμα, οριοθετούνται σε τρεις κύριες κατηγορίες με βάση την αρχή της «ανάθεσης των αρμοδιοτήτων»: (α) τις αποκλειστικές, (β) τις συντρέχουσες και (γ) τις υποστηρικτικές-συντονιστικές ή συμπληρωματικές. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται, σύμφωνα με ρητή αναφορά του Συντάγματος, από τις αρχές της επικουρικότητας και αναλογικότητας (άρθ. 1-9).

Η Ένωση διαθέτει αποκλειστικές αρμοδιότητες, σύμφωνα με το Σύνταγμα, να θεσπίζει τους αναγκαίους για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς κανόνες ανταγωνισμού, καθώς και τους τομείς: της νομισματικής πολιτικής για τα κράτη-μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ, της κοινής εξωτερικής πολιτικής, της τελωνιακής ένωσης, της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Ακόμη, η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας, όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης ή είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την αρμοδιότητά της σε εσωτερικό επίπεδο ή θίγει εσωτερική πράξη της Ένωσης. Η έννοια της αποκλειστικής αρμοδιότητας σημαίνει ότι μόνο η Ένωση «δύναται να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις». Τα κράτη-μέλη δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα, εκτός εάν εξουσιοδοτηθούν προς τούτο από την Ένωση ή εκτός εάν πρόκειται για την εφαρμογή πράξεων που έχουν θεσπισθεί από την Ένωση (άρθ. 1-11).

Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες της Ένωσης (και κρατών-μελών) εφαρμόζονται στους τομείς: εσωτερικής αγοράς, κοινωνικής πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, γεωργίας και αλιείας, περιβάλλοντος, προστασίας των καταναλωτών, μεταφορών, διευρωπαϊκών δικτύων και ενέργειας, χώρου ελευθερίας, ασφαλείας και δικαιοσύνης. Στον τομέα των «συντρέχουσών αρμοδιοτήτων», η Ένωση και τα κράτη-μέλη έχουν την εξουσία να νομοθετούν και να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις. Τα κράτη-μέλη ασκούν τις αρμοδιότητες στο βαθμό που η Ένωση δεν έχει ασκήσει τη δική της αρμοδιότητα ή αποφάσισε να παύσει να την ασκεί (άρθ. 1-11). Βεβαίως, στους τομείς της μη αποκλειστικής

αρμοδιότητας ισχύει η αρχή της επικουρικότητας. Σύμφωνα με την αρχή αυτή «η Ένωση παρεμβαίνει μόνο, εφ' όσον και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη-μέλη τόσο στο κεντρικό όσο σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο» (άρθ. Ι-9).

Στις υποστηρικτικές/συμπληρωματικές αρμοδιότητες, στις οποίες «η Ένωση μπορεί να αναλάβει δράση», περιλαμβάνονται η προστασία και βελτίωση της ανθρώπινης υγείας, η βιομηχανία, ο πολιτισμός, ο τουρισμός, η εκπαίδευση, οι νέοι, ο αθλητισμός, η πολιτική προστασία και η διοικητική συνεργασία.

21) Γιατί η αναφορά στη χριστιανική θρησκεία δεν περιλήφθηκε στο Σύνταγμα;

Η Συνταγματική Συνθήκη δεν κάνει αναφορά στο χριστιανισμό, ωστόσο σέβεται και αναγνωρίζει τις θρησκείες και θρησκευτικές ενώσεις ή κοινότητες των κρατών-μελών της Ε.Ε (Άρθ. Ι-52). Ειδικότερα, η Ένωση διατηρεί ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις εκκλησίες και τις οργανώσεις αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή της.

22) Ενισχύεται ο ρόλος των εθνικών Κοινοβουλίων;

Το ευρωπαϊκό θεσμικό σύστημα επικρίνεται ότι δεν λαμβάνει υπόψη τα Εθνικά Κοινοβούλια. Οι διατάξεις του Συντάγματος καθιστούν τα εθνικά κοινοβούλια ενεργότερα και με πιο αυξημένη επιρροή στη νομοπαραγωγική διαδικασία. Το πρωτόκολλο επικουρικότητας που αναφέρεται στο Άρθ. Ι-11, εισάγει το σύστημα πρώιμης προειδοποίησης, σύμφωνα με το οποίο τα εθνικά κοινοβούλια καθίστανται "φύλακες" της εφαρμογής της εν λόγω αρχής. Η Σ.Σ. προβλέπει ρητά ότι οποιοδήποτε σχέδιο νομοθετικής πράξης θα πρέπει να ελέγχεται από τα Εθνικά Κοινοβούλια. Αφού εξετάσουν την πρόταση της Επιτροπής και αν κρίνουν ότι παραβιάζεται η αρχή της επικουρικότητας, τότε τα κοινοβούλια υποβάλλουν ένσταση κατά της πρότασης εντός 6 εβδομάδων (κάθε εθνικό Κοινοβούλιο έχει 2 ψήφους). Εάν η ένσταση επί της προτεινόμενης νομοθετικής πράξης συγκεντρώνει τα 2/3 του συνόλου των ψήφων των κρατών-μελών, θα πρέπει ή να αποσυρθεί ή να προετοιμαστεί εκ νέου. Είναι γεγονός ότι με βάση τα παραπάνω είναι πολύ δύσκολο για την Επιτροπή να μην λαμβάνει σοβαρά υπόψη τη βούληση της πλειοψηφίας των Κοινοβουλίων των κρατών-μελών.

23) Ποιος ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

Στο άρθρο Ι-32 αναφέρεται ότι οι αντιπρόσωποι των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης μετέχουν στην Επιτροπή των Περιφερειών. Η γνώμη της ενισχυμένης με το Σύνταγμα Επιτροπής των Περιφερειών ζητείται από την Επιτροπή, το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα και στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο κρίνεται σκόπιμο από ένα από τα τρία παραπάνω θεσμικά όργανα, ιδίως όταν αφορά ζητήματα διασυνοριακής συνεργασίας. Η Επιτροπή των Περιφερειών μπορεί, ακόμη, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα, να εκφέρει γνώμη για ένα θέμα και με δική της πρωτοβουλία (άρ.ΙΙΙ-388). Εξάλλου, στο άρθρο Ι-5 προβλέπεται ότι η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική της δομή, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Με βάση τις παραπάνω διατάξεις, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ενισχυμένος στο νέο Σύνταγμα και κατ' αυτό τον τρόπο η φωνή των πολιτών πλησιάζει εγγύτερα στα κέντρα λήψης των αποφάσεων της Ε.Ε.

24) Τι αναφέρει το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα για τον τουρισμό και τα νησιά που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τη χώρα μας;

Στο υπό επικύρωση κείμενο της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, ο τουρισμός αναφέρεται στο άρθρο Ι-17 καθώς και στο νέο άρθρο ΙΙΙ-281 που προστέθηκε στο τελικό κείμενο ως τομέας υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσης της Ένωσης. Αυτό συμβαίνει για πρώτη φορά στην ιστορία των Ευρωπαϊκών Συνθηκών της Ε.Ε. Με τον τρόπο αυτό η Ένωση προωθεί την ανάπτυξη του πλαισίου δράσης των κρατών μελών της στον τομέα του τουρισμού συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις τουριστικές δραστηριότητες των κρατών μελών της, συμπεριλαμβανομένης φυσικά της Ελλάδας.

25) Τι είναι η «Ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής»;

Η ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής χωρίς να αποτελεί πανάκεια, είναι ένα πρώτο βήμα για τον καλύτερο συντονισμό όχι μόνο των κρατών μελών αλλά και των θεσμών της ΕΕ για την αντιμετώπιση οποιασδήποτε απειλής. Εντάσσεται στο πλαίσιο της αρχής της αλληλεγγύης και θωρακίζει τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έναντι οποιασδήποτε απειλής ή απειλής χρήσης βίας, παράλληλα με την αντιμετώπιση κινδύνων που απορρέουν από «ανθρωπογενείς» ή φυσικές καταστροφές.

26) Ποια είναι εκείνα τα στοιχεία μέσα στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα που προωθούν την ιδέα της «Κοινωνικής» Ευρώπης;

Στον κοινωνικό τομέα, οι νέες ρυθμίσεις (στόχοι, κλπ), που εισάγει το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, δεν συνιστούν τολμηρό βήμα, αλλά ανταποκρίνονται σε σημαντικό βαθμό στις απαιτήσεις του σύγχρονου πολίτη.

Θεσπίζονται νέοι στόχοι για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο σημαντικότερος ίσως από τους νέους στόχους, που θα πρέπει να εκπληρώσει η Ένωση είναι της «πλήρους απασχόλησης». Είναι η πρώτη φορά που η Ένωση, θέτει ως στόχο την επίτευξη της «πλήρους απασχόλησης» ενώ μέχρι σήμερα αναφέρονταν στο στόχο «του υψηλού επιπέδου απασχόλησης». Σε μία περίοδο που η ανεργία συνιστά μείζονος σημασίας κοινωνικό πρόβλημα για την Ευρώπη, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι η Ένωση θέτει ως έναν από τους πρωταρχικούς της στόχους την επίτευξη της πλήρους απασχόλησης.

Αναγνωρίζονται νέοι κοινωνικοί στόχοι, όπως η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων, η προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και προστασίας, η προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και η αλληλεγγύη μεταξύ γενεών, καθώς και η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού.

Τέλος, θεσπίζονται ως κεντρικοί στόχοι η επίτευξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών, καθώς και του υψηλού επιπέδου προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος.

*** Το *Civilitas.GR* και ο «ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ» προτίθενται να απομακρύνουν το κείμενο αυτό από την ιστοσελίδα τους, εάν η αναδημοσίευσή του προσβάλλει κεκτημένα πνευματικά ή εμπορικά δικαιώματα (info@civilitas.gr)**